

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Tit. VII. De Sortilegis, Maledicis, & Sacrilegis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

non executionem & usum, ut sumitur ex S. Th. 2. 2. q. 39. art. 3. Secus accidit circa potestatem Jurisdictionis, quam neque licitè neque validè Schismaticus exercere potest: unde in eod. c. 1. de schism. adjicitur ut qui dignitates Ecclesiasticas seu beneficia per schismaticos acceperint, careant impetratis. Alienationes quoque, quæ per eosdem schismaticos, seu per laicos factæ sunt de rebus Ecclesiasticis, omni careant firmitate, & ad Ecclesias sine omni onere revertantur. Si quis autem contrariè præsumpserit, excommunicationi se noverit subjacere. Demum ibidem adjicitur ut illi qui spontè juramentum de tenendo schismate præstiterunt, à Sacris Ordinibus & dignitatibus sint suspensi.

19. Apostatæ demum etiam puniuntur tum pœna infamiae, tum excommunicationis, tum aliis pœnis juxta diversitatem Apostasie, de quibus videri potest Host. in Summa tit. de Apostatis §. Qualiter puniantur, & Panor. in c. 1. de Apostatis. Vide etiam Const. Urb. VIII. Sacra Congregatio, editam die 21. Sept. 1624.

T I T. VII.

De Sortilegis, Maledicis, & Sacrilegis.

1. Crimina quoque hoc titulo comprehensa numerantur inter ea, quæ ex genere suo prius

principaliter Deum respiciunt, ejusque honoris læsionem, quare merito hæc rubrica subnefitur præcedentibus.

2. Sortilegium in genere dicitur, quando aliquid eo fine fit, ut ejus eventu confiderato, aliquid occultum innotescat, ut sumitur ex *S. Tb. 2. 2. q. 95. art. 8.* ubi etiam ab eodem dividitur in tres species, ut aliud sit divinatorium, aliud consultorium, aliud divisorium.

3. Divinatorium est, dum per quasdam sortes exquiritur futurum occultum, quod naturaliter sciri non potest: in quo genere sunt artes illæ damnabiles Ariolorum, qui videlicet circa aras idolorum nefarias preces emittebant ut dæmonum responsa acciperent, Aruspicum qui exta pecudum inspiciebant ut ex eis futura prædicerent, & etiam dies horasque observabant ut quid per singula tempora fieri deberet enunciarent; Augurum qui volatus avium & voces aliaque ejusmodi signa rerum pro actionibus gerendis perscrutabantur; aliorumque similibus, de quibus particulariter loquitur August. relatus in *c. 1. 26. q. 3.*

4. Omnia hæc divinatoria sortilegia vel hæresim aut idololatriam sapiunt; vel mixtam habent aliquam pestiferam societatem cum dæmone; vel saltem superstitiosa sunt: unde & ipsa sui natura mala sunt, & sub gravibus pœnis Jure Canonico prohibita, ut videre est 26.

q. 5. per totam & c. 1. de Sortilegiis , inter quas numeratur ut & ipsi sortilegi , & qui eos observaverit, aut eorum phylacteriis usus fuerit, hoc est chartis in quibus continentur incantationes, fit excommunicatus ; & si quis ejus criminis reus Clericus deprehendatur , fit degradandus ex c. Admoneant 15. 26. q. 7. Præterquam quod quilibet sortilegus reliquis etiam hæreticorum pœnis subjectus est , si ejus sortilegium hæresim sapiat, de qua re videri potest Abb. in c. 1. de sortileg. Host. in sum. ead. tit. §. Quæ sit pœna, & Farinacc. tract. de hæresi q. 181.

5. Consultorium est, quo exquiritur Divina voluntas , quid in hac vel illa re sit agendum, vel evitandum , per sortes. Cum autem sine necessitate , & prætermisiss ordinariis Divinæ Providentiæ mediis , ad specialem & extraordinariam Dei Providentiam recurrere , eumque per sortes consulere , ad tentationem Dei pertineat, ut docet S. Th. in cit. quest. 95. art. 8. ideo etiam hæ sortes sunt illicitæ & sub excommunicatione prohibitæ in c. Sortes 7. 26. q. 5. nisi tamen aliqua exerceatur speciali Dei jussu & instinctu & cum humili reverentia.

6. Divisorium denique est , cum per sortes quæritur quid cuique tribuendum sit , sive in rebus communibus , sive in honoribus ac dignitatibus, sive in publicis officiis &c. Hoc genus sortium in pluribus casibus permittitur, nisi

si ex aliqua particulari circumstantia vitietur, ut ex parte intentionis si quis expectet eventum non à Divina Providentia, sed ab astris, vel merè à fortuna &c. ex parte materiæ, si mittantur sortes super re aliena, aut si sortibus exponatur officiorum collatio, ubi habenda esset ratio majoris aptitudinis Personarum, unde in electionibus ad Prælaturas aliaque beneficia Ecclesiastica prohibitum generaliter est adhibere sortes, ut constat ex c. Ecclesia 2. de sortileg. ex parte modi, si quis fraudibus in sortitione utatur, aut aliquid illicitum & superstitiosum misceat, aut re aliqua sacra utatur, quod esset irreverentia contra Religionem. Videri potest Suar. tom. 1. de Relig. lib. 2. de superstitione cap. 12.

7. Maledici dicuntur quasi maledicentes, ut explicat Host. in Sum. tit. de maledicis §. Quot sunt genera. Pessima criminis hujus species est blasphemia in Deum aut Sanctos prolata, de qua ejusque divisionibus latè tractant Theologi morales: inferiorem gradum obtinet maledicentia quæ relate ad homines exercetur, sive enunciativè affirmando malum de altero, sive optativè imprecando malum alicui, sive imperativè jubendo ut alicui malum inferatur.

8. Blasphemantes Deum, olim in Lege veteri afficiebantur pœna mortis & à toto populo lapidabantur, ut sumitur ex cap. 24. Levi-

tici vers. 16. Nunc de Jure Canonico expresso in *c. 2. de Maledicis* linguam in blasphemiam publicè relaxare præsumentibus contra Deum, vel aliquem Sanctorum suorum & maxime Beata[m] Virginem, decreta est publica pœnitentia præ foribus Ecclesiæ, pro ut describitur in *cod. c. 2.* quam pœnitentiam si blasphemus recipere ac peragere renuerit, Ecclesiæ ingressu interdicens est, & Ecclesiastica privandus sepultura.

9. Infra blasphemantes, proximum malitia gradum tenent illi maledici, qui supremo Principi Ecclesiastico aut sæculari, seu Superiori suo maledixerint. Hujus criminis Rei ad eundem Principem aut Superiorem remittuntur arbitraria pœna, juxta sceleris modum, puniendi, ex *c. 1. de Maled. & l. un. C. si quis Imperat. maledixerit.*

10. Sacrilegium dicitur, quidquid in sacris Deo rebus & personis injustè agitur, ex *cap. Quæ multoties 7. de reg. jur.* unde communiter duplex sacrilegii genus numeratur, quorum unum committitur circa res sacras; aliud circa personas: ut puta sacrilegium primi generis est cum furtum aliquod rerum Ecclesiæ fit, aut aliter Ecclesia violatur, ad quod facit in *5. Decretalium tit. De raptoribus, incendiariis, & violatoribus Ecclesiarum*, qui pluribus gravibus pœnis ibidem per Sacros Canones puniuntur.

untur. Sacrilegium autem alterius generis est cum quis in Clericum vel Religiosum violentas manus injicit diabolo suadente, quod crimen punitur excommunicatione reservata Summo Pontifici in *c. si quis suadente 27. quest.* 4. aut cum aliquod inhonestum committitur à persona vel cum persona Deo dicata, de quo sunt plures Canones in *can. 27. quest. 1.* Aliæ particulares sacrilegiorum species, eorumque poenæ videri possunt in *cap. Quisquis 21. 17. q. 4.* De tota autem materia sacrilegii vide *S. Tho. 2. 2. q. 99. a. 3.*

T I T. VIII.

De Homicidio voluntario vel casuali.

1. PRæcedentibus titulis actum est de iis criminum generibus quæ principaliter Deum respiciunt ejusque honoris læsionem: consequens est ut de iis breviter agamus quæ principaliter etiam tendunt ad læsionem proximi, initio facto ab homicidio, per quod proximus maximè læditur in naturalibus, cum per illud privetur vita corporali.

2. Nōmine homicidii generaliter sumpti intelligitur occisio hominis ab homine facta. Aliud autem est voluntarium, aliud casuale. Homicidium voluntarium est, quod ex voluntate